

Archidiecezjalny Program Duszpasterski

WIELKI POST I TRIDUUM PASCHALNE

ROK A

**Komentarze do niedzielnej
liturgii słowa**

Poznań 2007/2008

WIELKI POST

Środa Popielcowa – 6 lutego 2008

Jl 2,12-18

Ps 51

2 Kor 5,20-6,2

Mt 6,1-6.16-18

W dzisiejszej Liturgia Słowa wielokrotnie zabrzmiało wezwanie do nawrócenia. Łaskawy i miłosierny Bóg chce, byśmy odwrócili się od grzechu i przyjęli łaskę przebaczenia. Otwórzmy nasze uszy na to wezwanie i przygotujmy nasze serca do pojednania się z Bogiem.

I Niedziela Wielkiego Postu – 10 lutego 2008

Rdz 2,7-9

Ps 51

Rz 5,12-19

Mt 4,1-11

Zgodnie ze słowami Ewangelii, wsłuchujmy się w przesłanie dzisiejszej liturgii, bo „nie samym chlebem żyje człowiek, lecz każdym słowem, które pochodzi z ust Bożych”. U progu Wielkiego Postu Bóg daje nam rozważać prawdę o małości i grzeszności człowieka. Został stworzony na Boże podobieństwo, ale źle wykorzystał dar wolności, który otrzymał od Stwórcy. Aby mógł powrócić do życia we wspólnocie z Bogiem, posłany jest Chrystus – Zbawiciel, który zwycięża grzech i śmierć.

II Niedziela Wielkiego Postu – 17 lutego 2008

Rdz 12,1-4a

Ps 33

2 Tm 1,8b-10

Mt 17,1-9

Heroiczna wiara Abrahama, który zaufał obietnicy Boga i opuścił swój kraj, jest dla nas przykładem i wzorem na naszej drodze ku Bogu. Bóg jest celem wszystkich dróg ludzkich. Dla Niego mamy znosić w życiu trudy i przeciwności w dawaniu świadectwa, dla Niego mamy realizować swoje życiowe powołanie. Niech zachęta do słuchania Słowa Bożego będą dziś dla nas słowa Ewangelii: „To jest mój Syn umiłowany, Jego słuchajcie”.

III Niedziela Wielkiego Postu – 24 lutego 2008

Wj 17,3-7

Ps 95

Rz 5,1-2,5-8

J 4,5-42

Woda wydobyta ze skały w czasie wędrówki Izraelitów przez pustynię jest zapowiedzią wody żywej dającej życie. Jezus – prawdziwy Zbawiciel świata – jest źródłem życia wiecznego. Kto pije z tego źródła, ten wie, że nie umrze, żyje i żyć będzie. Chciejmy na wzór Samarytanki prosić o napełnienie wodą żywą, byśmy już nigdy nie pragnęli, lecz żyli odtąd nowym życiem.

IV Niedziela Wielkiego Postu – 2 marca 2008

1 Sm 16,1b.6-7.10-13a

Ps 23

Ef 5,8-14

J 9,1-41

Człowiek patrzy na to, co widoczne dla oczu, Pan natomiast patrzy na serce. Daje człowiekowi ujrzeć prawdę o sobie, wybiera i uzdalnia do pełnienia misji, uzdrawia i obdarza światłem wiary. Nasze otwarcie na Boże Słowo, to otwarcie naszego serca na Tego, który jest światłością świata i ma moc wyprowadzić nas z mroku grzechów. Idąc za Nim, mamy światło życia.

V Niedziela Wielkiego Postu – 9 marca 2008

Ez 37,12-14

Ps 130

Rz 8,8-11

J 11,1-45

Śmierć, zmartwychwstanie i życie – to trzy rzeczywistości, które są tematem czytań dzisiejszej niedzieli. Jezus nie usuwa śmierci z ludzkiego życia, ale zwycięża ją przez swoją własną śmierć, bo On jest prawdziwie zmartwychwstaniem i życiem. Każdy, kto słucha słów Jezusa i wierzy Temu, który Go posłał, już teraz ma udział w życiu Boga.

Niedziela Palmowa – 16 marca 2008

Iz 50,4-7

Ps 22

Flp 2,6-11

Mt 26,14-27.66

Tylko wielką wiarą można przyjąć prawdę o uniżeniu Jezusa. On – Boży Syn – staje się posłuszny w wypełnianiu woli Ojca aż do śmierci krzyżowej. Otwartym sercem wsłuchujmy się w słowa dzisiejszej liturgii i uczmy się od Jezusa posłuszeństwa Bożej woli.

TRIDUUM PASCHALNE

WIELKI CZWARTEK WIECZERZY PAŃSKIEJ

Przed rozpoczęciem Eucharystii

Dzisiejszą Eucharystią rozpoczynamy największą i najważniejszą uroczystość roku liturgicznego. Trzy święte dni Paschy – Triduum Paschalne, to tak naprawdę jedno święto, w czasie którego wspominamy mękę, śmierć i zmartwychwstanie naszego Pana Jezusa Chrystusa.

Msza święta Wieczery Pańskiej, którą za chwilę będziemy celebrować przypomina nam wydarzenia z wieczernika. Jezus zaprasza nas – jak apostołów na swoją ostatnią wieczerzę. Daje nam swoje Ciało i Krew, wzywając jednocześnie, abyśmy umocnieni tak wspaniałym darem służyli naszym braciom. Chrystus do końca umiłował nas wszystkich, dlatego też chce, abyśmy w imię tej miłości miłowali się nawzajem. Ten dar, jaki nam zostawił, a jakim jest Eucharystia, ma być źródłem, z którego będziemy czerpać siłę do wypełnienia tego wezwania. Dlatego w chwili ciszy przygotujmy się teraz na przyjęcie Chrystusa w Komunii Jego Słowa i Ciała.

Przed I czytaniem (Wj 12,1-8.11-14)

Liturgia słowa rozpoczyna się opisem ustanowienia Paschy – największego święta Izraela upamiętniającego wyzwolenie z niewoli Egipskiej. Podczas Paschy zabija się i spożywa baranka bez skazy, którego krew jest ochroną przed aniołem śmierci i zapowiedzią Krwi Nowego Przymierza.

Przed II czytaniem (1 Kor 11,23-26)

Opowieść św. Pawła o ustanowieniu Eucharystii łączy się z tym, co usłyszeliśmy w pierwszym czytaniu. Ustanowienie Eucharystii również ma nam przypominać, ale i uobecniać tę wielką tajemnicę wyprowadzenia nas z niewoli naszych grzechów.

Przed Ewangelią (J 13,1-15)

Chrystus Pan, Najwyższy Król i Władca, staje się Chrystusem Sługą. Umywa nogi swoim apostołom, czyni gest, który wykonywali niewolnicy i najniżsi spośród służby domu. Pokora i uniżenie Boga pokazuje nam jak postępować w relacjach z drugim człowiekiem.

Przed procesją z darami

Największą tajemnicą Eucharystii jest realna obecność Chrystusa pod postaciami chleba i wina – owoców ziemi i pracy rąk ludzkich. Przyniesiemy je teraz do ołtarza, jako znak trudu wielkopostnego. Wraz z nimi przynosimy również dar naszych serc.

Ofiary zbierane przez nas do puszek Caritas w czasie Wielkiego Postu, oraz ofiarę zebraną w czasie dzisiejszej Eucharystii. Pieniądze te zostaną przeznaczone na potrzeby ubogich. Niech staną się one wyrazem naszej postawy miłości i służby wobec braci.

Przed znakiem pokoju

Znak pokoju jest równocześnie znakiem miłości. Przez podanie dłoni osobie stojącej obok nas, wyrażamy gotowość służby na wzór Chrystusa Sługi.

Przed Komunią

Chrystus podczas Ostatniej Wieczerzy przekazał nam słowa: „to czyńcie na moją pamiątkę”. Tym, co mamy czynić jest także spożywanie Ciała Pańskiego i picie Jego Krwi. Ze świadomością tego, w czym uczestniczymy, odpowiadzmy na to wezwanie.

Przygotowując się przez modlitwę śpiewem do przyjęcia Ciała Chrystusa, przystąpmy do Stołu Pańskiego.

Przed przeniesieniem Najświętszego Sakramentu

Teraz Najświętszy Sakrament zostanie zabrany z Tabernakulum i przeniesiony do kaplicy zwanej „ciemnicą”, w której będziemy Go adorować, dziękując za dar Eucharystii i Kapłaństwa. Tabernakulum pozostanie puste, dlatego nie przykłąkamy przechodząc przez środek kościoła, a jedynie czynimy ukłon w stronę ołtarza, który zostanie obnażony na znak tego, że zabrano nam Pana. Chrystus pozwolił się pojmać i uwięzić. W Ogrórcu oddał się całkowicie w ręce ludzi. Podobnie czyni dziś, oddając władzę przemienienia chleba i wina w Swoje Ciało i Krew w ręce kapłanów. Bóg

staje się dla nas bezbronny jak baranek. Ta tajemnica niech nam towarzyszy w naszym czuwaniu przy Chrystusie i rozważaniu jego męki tej nocy i w jutrzejszym dniu.

WIELKI PIĄTEK MĘKI PAŃSKIEJ

Przed Liturgią Słowa

(jeśli nie ma oddzielnych komentarzy przed każdym czytaniem)

Dzisiejsza Liturgia wskazuje na Chrystusa jako tego, który jest wypełnieniem proroctw o Cierpiącym Słudze Jahwe, o którym słyszymy w pierwszym czytaniu. Ukazuje nam również w słowach św. Pawła Chrystusa – Arcykapłana, który złożył doskonałą ofiarę swojego życia, przez co stał się dla nas Odkupieniem i Zbawcą i wyniósł nas do swojej chwały. Jezus doświadczył cierpienia i poniżenia, jednak nie ugiął się pod jego ciężarem. Zmiażdżony cierpieniem, nie ugiął się, ale przyjął wszystko, co było dla Niego przygotowane. Zwyciężył śmierć przez to, że wypełnił do końca wolę Ojca, o czym słyszymy w opisie Męki Pańskiej sporządzonym przez Jana – jedyne go z apostołów, który nie opuścił Chrystusa w tych ostatnich godzinach.

Przed I czytaniem (Iz 52,13-53,12)

Izajasz przekazuje nam proroctwo o Cierpiącym Słudze Jahwe. Jest to opis wydarzeń, które miały miejsce ponad 500 lat po jego napisaniu, a jednak wiernie ukazują wszystko to, co miało miejsce w dniu męki Chrystusa.

Przed II czytaniem (Hbr,4,14-16; 5,5-9)

Święty Paweł pokazuje nam Chrystusa-Arcykapłana, który złożył doskonałą ofiarę swojego życia, przez co stał się dla nas Odkupieniem i Zbawcą i wyniósł nas do swojej chwały. Jezus doświadczył cierpienia i poniżenia, jednak nie ugiął się pod jego ciężarem. Zmiażdżony cierpieniem nie ugiął się, ale przyjął wszystko co było dla Niego przygotowane. Wypełnił do końca wolę Ojca i dlatego zwyciężył śmierć.

Przed Ewangelią (J 18,1-19,42)

Opis Męki Pańskiej sporządzony przez Jana – jedyne go z apostołów, który nie opuścił swego Mistrza w tych ostatnich godzinach – ma uświadomić nam cenę naszej wolności. Dzisiejszy fragment Ewangelii – Pasja jest szcze-

gólny, czytany/śpiewany będzie z podziałem na role, a w momencie opisywania śmierci Jezusa wszyscy przykłonimy, aby okazać szacunek i cześć Bogu, który oddał dla nas swoje życie.

Przed Modlitwą wiernych

W dniu dzisiejszym modlitwa wiernych ma wymiar szczególny. Obejmujemy naszą troską cały świat i wszystkie jego sprawy, ponieważ Chrystus oddał swoje życie za nas wszystkich. Po zapowiedzi intencji czytanej przez diakona, wszyscy modlimy się w chwili ciszy. Następnie kapłan wypowiada kolektę, która jest zebraniem wszystkich naszych modlitw. Po niej wspólnie odpowiadamy Amen, potwierdzając i przyjmując za naszą modlitwę zanoszoną przez celebransa.

Przed adoracją Krzyża

Przedstawiciele wspólnoty wniosą teraz Krzyż i nastąpi jego odsłonięcie. Odsłoni się przed nami Tajemnica, Misterium, przed którego ogromem upadamy na kolana. Kościół i sam Chrystus wzywa nas do wniknięcia w tę Tajemnicę.

Kapłan trzykrotnie będzie intonował wezwanie, po którym będziemy odpowiadać: „Pójdźmy z pokłonem!” i w chwili ciszy ukleknimy, adorując znak naszego zbawienia. Następnie każdy z nas, przy wtórze pieśni, będzie mógł podejść do Krzyża i przez pocałunek oddać mu cześć.

Przed Komunią Świętą

Wielki Czwartek w sposób nierozzerwalny łączy się z Wielkim Piątkiem. Uczta Paschalna, którą wczoraj celebrowaliśmy, Ostatnia Wieczerza i ustanowienie Eucharystii, które wspominaliśmy, dopełnia się i urzeczywistnia dzisiaj przez ofiarę Krzyża. Dlatego, mimo że teraz nie sprawujemy Eucharystii, możemy karmić się Ciałem Pana konsekrowanym wczoraj w czasie Mszy Wieczerzy Pańskiej. Chrystus karmi swoją Oblubienicę – Kościół, który narodził się z Jego przebitego boku.

Przed Exultetem

Radosne Orędzie paschalne, które teraz zostanie wygłoszone oznajmia całemu światu wieść, że to dziś jest ta noc, która przynosi wyzwolenie. To dzisiejszej nocy Bóg wybawił Izraela z niewoli Egipskiej. To dzisiejszej nocy Chrystus zmartwychwstał, łamiąc niewolę grzechu i moc śmierci. Stojąc i trzymając w ręku zapalone świece, słuchajmy Orędzia paschalnego – Exultetu i łączmy się w wychwalaniu Boga.

Przed Liturgią Słowa

(jeśli nie ma oddzielnych komentarzy przed każdym czytaniem)

Zgaśmy teraz nasze świece i pozwólmy Słowu Bożemu zapłonąć w naszych sercach.

Dzisiejsza Liturgia Słowa jest niezwykle bogata, składać się będzie z ośmiu czytań i siedmiu psalmów. Usłyszymy w nich krótkie streszczenie historii zbawienia, od momentu stworzenia człowieka, przez wyzwolenie Izraela z niewoli Egipskiej, aż do chwili Zmartwychwstania Chrystusa. Usłyszymy historię niewierności człowieka, który łamie dane Bogu słowo i historię wierności Boga, który dotrzymuje swoich przyrzeczeń i wybacza swojemu narodowi. Usłyszymy w końcu obietnice, które daje nam Pan, jeśli zgodzimy się na Jego wolę.

Po każdym czytaniu nastąpi modlitwa zwana kolektą, przed którą wszyscy wstajemy. Ona jest naszą odpowiedzią na usłyszane Słowo.

Przed I czytaniem (Rdz 1,1.26-31a; albo 1,1-2,2)

Zgaśmy teraz nasze świece i pozwólmy Słowu Bożemu zapłonąć w naszych sercach.

Dzisiejsza Liturgia Słowa jest niezwykle bogata, składać się będzie z ośmiu czytań i siedmiu psalmów. Po każdym czytaniu nastąpi modlitwa zwana kolektą, w przed którą wszyscy wstajemy. Ona jest naszą odpowiedzią na usłyszane Słowo.

Pierwsze czytanie mówi nam o tym, że Bóg stworzył Człowieka, Ciebie, na swój obraz i podobieństwo i widział, że wszystko, co stworzył, było dobre.

Przed II czytaniem (Rdz 22,1-18)

Ofiara Izaaka jest zapowiedzią Najwyższej i doskonałej ofiary jaką złożył Chrystus na Krzyżu. Wiara Abrahama, która uratowała od śmierci jego jedynego syna jest dla nas przykładem, że to właśnie przez wiarę możemy osiągnąć zbawienie.

Przed III czytaniem (Wj 14,15-15,1)

Bóg w cudowny sposób ocalił Izraelitów przed zagładą z ręki faraona i prowadząc ich w słupie ognia, przeprowadził ich przez Morze Czerwone. Chrystus – światłość przedwieczna uwalnia nas spod władzy szatana i przeprowadza przez Chrzest ze śmierci do życia.

Po tym czytaniu nie mówi się „oto słowo Boże”, ponieważ jego bezpośrednią kontynuacją jest pieśń uwielbienia, którą odpowiadamy na usłyszane słowo.

Przed IV czytaniem (Iz 54,4a.5-14)

Izrael odwrócił się od Pana, ale Bóg pozostaje wierny swemu przymierzcu. W ogromnej Miłości do ludu wybranego, przebacza mu i przygarnia do siebie. Nas także Pan chce na nowo przygarnąć, wyzwolić z niewoli grzechu, zawrzeć przymierze pokoju.

Przed V czytaniem (Iz 55,1-11)

Za łaskę odkupienia nie musimy płacić. Bóg rozlewa ją w naszych sercach za darmo. Chce nas nią napoić, ale to do nas należy przyjęcie, bądź odrzucenie tego daru. Słowo Boże ma moc nas przemienić, uzdalniać do przyjęcia Słowa wcielonego podczas Komunii świętej.

Przed VI czytaniem (Ba 3,9-15.32-4,4)

Konsekwencją grzechu jest niewola. Tylko mądrość i posłuszeństwo Bożym nakazom mogą uchronić nas przed popadnięciem w grzech. Światło, którym jest sam Chrystus jest źródłem mądrości i siły do wypełniania przykazań.

Przed VII czytaniem (Ez 36,16-17a.18-28)

Duch, którego zapowiada to czytanie, już w nas mieszka. Dostąpiliśmy już bowiem łaski chrztu. Ale żeby czerpać z tego daru, musimy odpowiedzieć naszą wiarą i pozwolić Bogu przemieniać nasze serca.

Przed Gloria

Przyjście na świat Chrystusa, jego śmierć i Zmartwychwstanie są centralnym punktem nie tylko chrześcijaństwa, ale i całej historii ludzkości. Dlatego dziś, właśnie teraz, po wysłuchaniu czytań ze Starego Testamentu, które to przyjście zapowiadały, odśpiewamy hymn: „Chwała na wysokościach Bogu”.

Zabrzmią też dzwony głoszące zbawienie. Wszyscy wstaniemy, aby wejść z radosnym śpiewem w nowe Przymierze we Krwi Baranka.

Przed VIII czytaniem (Rz,6,3-11)

Przez chrzest wszyscy zostaliśmy włączeni w śmierć i Zmartwychwstanie Chrystusa. Święty Paweł przypomina nam o tej prawdzie, że paschalne misterium uobecnia się w każdym z nas. My jesteśmy świątynią, my z Chrystusem umieramy dla grzechu i rodzimy się do nowego życia.

Przed Ewangelią (28,1-10)

Grób jest pusty. Pan prawdziwie zmartwychwstał. Śmierć została pokonana.

Przed Liturgią Chrztelną

Rozpoczyna się teraz Liturgia Chrzcielna. Przed ołtarz wnoszone jest naczynie z wodą, która za chwilę zostanie poświęcona. Służba ładu będzie roznosić ogień, abyśmy wszyscy, trzymając w rękę świece zapalone od Paschału, mogli odnowić nasze przymierze z Bogiem. Najpierw odśpiewamy Litanię do wszystkich świętych, prosząc tych, którzy już są w niebie, aby orędownali za nami, byśmy potrafili wiernie wypełniać obietnice dane na Chrzcie.

Po litanii i błogosławieństwie wody nastąpi kulminacyjny moment tej Liturgii – sakramentalne uobecnienie tego, o czym słyszeliśmy w Liturgii Słowa – odnowienie naszych przyrzeczeń chrzcielnych, przez znak pokropienia wodą święconą. Moment świadomego potwierdzenia naszej przynależności do Chrystusa i Jego Kościoła. Nasze zaślubiny z Chrystusem – Oblubieńcem. Ponowne wniknięcie w tajemnicę Chrztu i powiedzenie Bogu „Tak. Chcę być przy Tobie i z Tobą. Chcę, abyś mieszkał we mnie”.

Przed procesją z darami

Teraz siadamy i gasimy świece. Rozpoczyna się Liturgia Eucharystyczna. Do Ołtarza przynosimy chleb i wino, które staną się naszym pokarmem na życie wieczne – uwielbionym Ciałem Jezusa Chrystusa.

Przed Komunią św.

Nowe życie, które otrzymaliśmy podczas Chrztu, jest jak dziecko w nas. Jeśli nie jest karmione, pielęgnowane – umiera. Tym, który nas Karmi jest Chrystus, a naszym pokarmem jego uwielbione Ciało. Bierzmy i jedzmy.

NIEDZIELA ZMARTWYCHWSTANIA

Msza w dzień:

Przed czytaniem

Dzisiejsza Liturgia Słowa mówi nam, że zmartwychwstanie Jezusa jest faktem. Dokonało się, apostołowie odnajdują pusty grób. Wraz z Chrystusem także i my mamy udział w zwycięstwie nad śmiercią, bo w Jego imię i dzięki Jego ofierze zyskujemy odpuszczenie grzechów. Przyjęcie zbawienia łączy się z odrzuceniem starego człowieka i dążeniem do tego, co w górze. Jest źródłem radości i uwielbienia Boga.

Po drugim czytaniu odśpiewana zostanie Sekwencja Wielkanocna, w trakcie której wszyscy stoimy i łączymy się w modlitwie uwielbienia Zmartwychwstałego Pana.

(oprac.) Marta Wojtasik